

СИЛАБУС

ОСНОВИ ІНСТРУМЕНТУВАННЯ ТА ДИРИГУВАННЯ

Фахова профілізація
«Оркестрові струнні інструменти», «Оркестрові духові та ударні інструменти»

Спеціальність		025 Музичне мистецтво
Галузь знань		02 Культура і мистецтво
Ступінь вищої освіти		Бакалавр
Освітньо-професійна програма		Оркестрова майстерність
Курс		1
Семестр		1 – 2
Обсяг практики (години / кредити ЄКТС)		180 годин / 6 кредитів ЄКТС
Статус практики		Обов'язкова
Мова викладання		Українська
Інформація про викладача	Прізвище, ім'я, ім'я по батькові	Плужніков Віктор Миколайович
	Науковий ступінь, вчене / почесне звання	Кандидат мистецтвознавства, доцент
	Посада	Доцент кафедри хорового та оперно-симфонічного диригування
	Профіль викладача	https://num.kharkiv.ua/assets/img/structure/faculties/performing-musicology/choral-conducting/Plushnykov 2022.pdf
	e-mail	viktor.pluzhnikov@num.kh.ua
Інформація про викладача	Прізвище, ім'я, ім'я по батькові	Палачова Катерина Володимирівна
	Науковий ступінь, вчене / почесне звання	Доктор філософії
	Посада	Старший викладач кафедри композиції та інструментування
	Профіль викладача	https://num.kharkiv.ua/assets/img/structure/faculties/composition/Palachova%20(2).pdf
	e-mail	kateryna.palachova@num.kh.ua
Інформація про	Прізвище, ім'я, ім'я по батькові	Висовень Андрій Васильович

викладача	Науковий ступінь, вчене / почесне звання	Старший викладач, Заслужений Артист України
	Посада	Старший викладач
	Профіль викладача	https://num.kharkiv.ua/assets/img/structure/faculties/orchestral-wind-and-percussion/Vysoven_2022.pdf
	e-mail	andrii.vysoven@num.kh.ua
Інформація про викладача	Прізвище, ім'я, ім'я по батькові	Богатирьов Володимир Олександрович
	Науковий ступінь, вчене / почесне звання	
	Посада	викладач
	Профіль викладача	https://num.kharkiv.ua/assets/img/structure/faculties/composition/Bogatyriov.pdf
	e-mail	volodymyr.bohatyrov@num.kh.ua
Анотація		Силабус навчальної дисципліни «Основи інструментування та диригування» складено відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів. Навчальна дисципліна спрямована на формування погляду на диригентську діяльність не лише як на комплекс функцій та напрямків роботи керівника творчого колективу, але як на частину еволюційного процесу світової музичної культури. Основу навчального репертуару складають шедеври віденських класиків і кращі зразки української симфонічної музики, що допомагає здобувачам вищої освіти краще зрозуміти жанрово-стильові та образно-емоційні атрибуції музичного твору при створенні власних виконавських інтерпретацій. Силабус визначає обсяги знань, які здобувачі вищої освіти повинні опанувати, алгоритм вивчення навчального матеріалу, необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень з дисципліни «Основи інструментування та диригування».
Мета дисципліни		Метою вивчення навчальної дисципліни є ознайомлення і практичне осягнення методів і засобів інструментування, шляхом створення самостійно інструментованих аранжувань, а також оволодіння навичками оркестрового диригування. Для досягнення мети застосовується комплексний підхід, націлений на формування творчої особистості, яка здатна до самостійної диригентської діяльності.
Програмні результати навчання		ПРН1. Демонструвати артистизм, виконавську культуру та технічну майстерність володіння інструментом (голосом) на належному фаховому рівні під час виконавської (диригентської) діяльності. ПРН5. Відтворювати драматургічну концепцію музичного твору, створювати його художню інтерпретацію. ПРН11. Застосовувати теоретичні знання та навички в редакторській/менеджерській/лекторській/звукорежисерській практичній діяльності.

Загальні компетентності	ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК6. Навички міжособистісної взаємодії. ЗК8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт. ЗК12. Здатність працювати автономно.
Фахові (спеціальні) компетентності	СК3. Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва. СК6. Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності. СК8. Здатність здійснювати диригентську діяльність. СК9. Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу. СК11. Здатність оперувати професійною термінологією. СК13. Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків. СК15. Здатність здійснювати редакторську / менеджерську / лекторську / аранжувальну / звукорежисерську діяльність в сфері музичного мистецтва. СК17. Здатність застосовувати традиційні і альтернативні інноваційні технології музикознавчої, виконавської, композиторської, диригентської, педагогічної діяльності.
Зміст навчальної дисципліни	Навчальна дисципліна складається з двох загальних розділів: основи інструментування (протягом 1 семестру) та основ диригування (протягом 2 семестру). <i>1 семестр (основи інструментування):</i> КЕЙС 1. Засади інструментознавства. КЕЙС 2. Функції інструментування. Оркестрові склади. КЕЙС 3. Типи оркестрової фактури. Способи викладу оркестрової фактури. КЕЙС 4. Інструментування для струнно-смичкової групи симфонічного оркестру. КЕЙС 5. Інструментування для групи дерев'яних духових інструментів симфонічного оркестру. КЕЙС 6. Інструментування для групи мідних духових інструментів симфонічного оркестру. КЕЙС 7. Поєднання групи дерев'яних і мідних духових в інструментуванні. КЕЙС 8. Поєднання групи струнно-смичкових і групи дерев'яних духових в інструментуванні. КЕЙС 9. Інструментування для малого симфонічного оркестру. КЕЙС 10. Інструментування для великого симфонічного оркестру. <i>2 семестр (основи диригування):</i> КЕЙС 11. Загальні положення викладання оркестрового диригування. КЕЙС 12. Основи постановки диригентського апарату. КЕЙС 13. Вивчення метричних схем тактування. КЕЙС 14. Різновиди ауфтактів, показ вступу

	інструментальним групам або окремим інструментам симфонічного оркестру, зняття фермат. КЕЙС 15. Опанування мануальною технікою диригування. КЕЙС 16. Формування навичок самостійної роботи з симфонічною партитурою (спів окремих партій, виконання партитури на фортепіано; вміння передати оркестрантам змісту музичного твору та особливостей інтерпретації засобами диригентської техніки, слова, міміки. КЕЙС 17. Основні завдання репетиційного процесу з симфонічним оркестром. КЕЙС 18. Психологічний аспект роботи диригента з оркестром.
Види занять	Практичні, самостійна робота.
Методи навчання	Словесний метод (дискусія, співбесіда, обговорення актуальних питань), практичний метод (практичні заняття, вивчення досвіду проведення репетицій та концертів відомими диригентами); робота з навчально-методичною літературою (вивчення найбільш змістовних сучасних публікацій); відеометод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання надає додаткові можливості для проведення дистанційних занять; самостійна робота здобувача вищої освіти передбачає вивчення та аналіз симфонічних партитур, розв'язання диригентських завдань, а також підготовку нотного і відео матеріалів.
Форми та методи оцінювання	Оцінювання результатів навчання студентів здійснюється за 100-баловою шкалою та шкалою ЄКТС відповідно до Положення про організацію та проведення поточного та семестрового контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти. Поточний контроль (max 60 балів): усне опитування, робота на практичному занятті, ситуаційні вправи, виконання письмових робіт з інструментування обраних фрагментів музичних творів для різних складів. Підсумковий семестровий контроль (max 40 балів): екзамен у 1 семестрі передбачає виконання письмової роботи з інструментування обраного музичного фрагменту для оркестру. Екзамен у 2 семестрі передбачає: 1. Диригування симфонічними творами українських та зарубіжних композиторів у фортепіанній транскрипції під час аудиторних занять або аудіозапису симфонічного оркестру в форматі онлайн-занять; 2. Усні відповіді на питання з історії та теорії диригентського виконавства. Умовою допуску до підсумкового семестрового контролю є виконання програми навчальної дисципліни й отримання за виконання завдань поточного контролю не менше ніж 20 балів. Мінімальна загальна кількість балів для отримання позитивної оцінки з дисципліни – 60.

Особливості та політики дисципліни	Під час вивчення навчальної дисципліни викладач та здобувачі освіти комунікують завдяки таким засобам, як: Viber, Telegram; використовуються застосунки Google Meet, Zoom, листування через e-mail, посилання на google-диск. Від здобувачів вищої освіти очікується регулярне відвідування усіх видів занять згідно з розкладом. Порядок повторного проходження контрольних заходів та ліквідації академічної заборгованості визначено <u>Положенням про організацію та проведення поточного та семестрового контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти</u>. Необхідною вимогою під час навчання є дотримання академічної доброчесності.
Рекомендовані джерела інформації	Adenot, P. (2015). The orchestra conductor. Online since 22 November 2015, connection on 30 July 2019. DOI : 10.4000/transposition.1296 Adler, S. (2002). The study of orchestration. 3rd ed. W. W. Norton & Company, Inc. New York. Piston, W. (1969). Orchestration. London : Victor Gollancz LTD. Forsyth, C. (2013). Orchestration. London : Dover Publications. Кириленко, Я. О. (2020). Теоретичні та практичні засади диригентської підготовки : навч. посіб. Київ. ун-т ім. Б. Грінченка. Клебанов, Д. (2019). Лекції з інструментування : навч. посіб. / ред і доп. Турнєєв С., пер. Романюк І. Харків : Естет Принт. Кучерук, В. Ф. & Кучерук, Н. П. (2016). Оркестрове диригування : методичні рекомендації. Вежа-Друк. Луцьк. Пастушок, Т. В. (2021). Формування комунікативної культури диригента оркестрового колективу у процесі творчої діяльності. <i>International Journal of Innovative Technologies in Social Science</i>. 2(30). 25–29. Шнирєва, А. Є. (2024). Сучасний європейський диригентський процес: освітні моделі. <i>Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти</i>: зб. наук. ст. Вип. 72. Харків. нац. ун-т мистецтв імені І. П. Котляревського. Харків: ХНУМ. 70-87. Шумський, М. О. (2022). Розвиток виконавської культури оркестрових диригентів у процесі магістерської підготовки. <i>Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв</i> : наук. журнал. № 3. 220–225.

Силабус розроблено відповідно до Робочої програми «Основи інструментування та диригування», затвердженої науково-методичною радою Харківського національного університету мистецтв імені І.П. Котляревського 26 серпня 2024 року, протокол № 1.